

Osaamista
ja oivallusta
tulevaisuuden
tekemiseen

Anita Pietilä Anni Savikoski

Nuorten kokemuksia koulussa annetusta seksuaalikasvatuksesta

Kirjallisuuskatsaus

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Terveystieteiden AMK

Hoitotyön koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Päivämäärä 26.4.2019

Tekijät Otsikko	Anita Pietilä, Anni Savikoski Nuorten kokemuksia koulussa annetusta seksuaalikasvatuksesta
Sivumäärä Aika	23 sivua + 3 liitettä 26.4.2019
Tutkinto	Terveydenhoitaja AMK
Tutkinto-ohjelma	Hoitotyön koulutusohjelma
Suuntautumisvaihtoehto	Terveydenhoitotyö
Ohjaaja	Lehtori Maija-Riitta Jouhki
<p>Seksuaalikasvatuksella tarkoitetaan seksuaalisuuteen liittyvän tiedon, opetuksen, tunteiden, sosiaalisuuden, vuorovaikutuksen ja fyysisten näkökohtien oppimista ja palveluiden tarjoamista. Lasten ja nuorten kohdalla seksuaalikasvatuksen tavoitteena on tukea ja suojella seksuaalista kehitystä. Seksuaalisuus on tärkeä osa ihmisen yleistä hyvinvointia. Seksuaalikasvatus kuuluu seksuaaliterveyden edistämiseen. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata kirjallisuuden mukaan, millaisia kokemuksia nuorilla on koulussa annetusta seksuaalikasvatuksesta. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa uutta tietoa terveydenhoitotyön ammattilaisille nuorten seksuaalisuudesta ja siitä, kuinka nuoret kokevat saavansa seksuaalikasvatusta.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu kuvailevana narratiivisena kirjallisuuskatsauksena. Kirjallisuuskatsauksessa etsittiin näkökulmia siitä, miten aiheita on aikaisemmin tutkittu ja miten opinnäytetyö liittyy jo olemassa oleviin tutkimuksiin. Aineistoksi valittiin 8 tutkimusartikkelia, joista seitsemän oli englanninkielisiä ja yksi suomenkielinen. Aineisto analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä. Aineisto käännettiin, pelkistettiin ja ryhmiteltiin pääluokiksi. Aihekokonaisuudet vastasivat tutkimuskysymyksiin ja opinnäytetyön tarkoitukseen. Aineistoksi valitut tutkimusartikkelit kirjattiin ja numeroitiin järjestysnumeroin erilliseen taulukkoon.</p> <p>Tuloksien perusteella selvisi, että nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällössä ja toteutuksessa olevan kehitettävää. Seksuaalikasvatuksessa käytettäviin opetusmetodeihin ja taitoihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota ja nuoret toivovat seksuaalikasvatuksen olevan monipuolisempaa ja laadukkaampaa. Lisäksi näyttää siltä, että nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällöllä ja seksuaalikasvattajan positiivisilla ominaisuuksilla olevan merkitystä.</p> <p>Tulevaisuudessa seksuaalikasvatuksen toteutumista, sisältöä ja määrää tulisi tutkia Suomessa, jotta pystytään kehittämään sekä tarjoamaan seksuaalikasvatusta sekä laadukkaita seksuaaliterveyden edistämisen palveluita nuorille oikea aikaisesti. Lisäksi seksuaalikasvattajien kouluttamiseen tulisi panostaa laadukkaaseen seksuaalikasvatuksen varmistamiseksi opettajakoulutuksessa sekä terveydenhoitajien koulutusohjelmassa.</p>	
Avainsanat	Seksuaalisuus, nuoret, seksuaalikasvatus

Authors Title	Anita Pietilä, Anni Savikoski How do young people experience sex education at schools
Number of Pages Date	23 pages + 3 appendices 26 April 2019
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Nursing and Health Care
Specialisation option	Public Health Nursing
Instructor	Maija-Riitta Jouhki, Senior Lecturer
<p>Sex education aim to promote sexual health. It includes information, teaching, feelings, social, interactional and physical aspects. With children and the young, the main point and purpose is to support, promote and protect sexual enlightenment. Sexuality is an important part of human overall well-being and health. Health promoting contains sex education. The purpose of this study was to evaluate, based on current available literature, what kind of sex education experiences young people have in school. The aim of this study was to produce information to health care professionals about young people's sexuality and how they face and receive sex education.</p> <p>This study was implemented as narrative literature review. Nursing and health science database as well extensive manual databases were used to collect the material. The material was composed of eight research articles, seven of them were written in English and one of them in Finnish. The material was analyzed by using content analysis. Articles which responded to our research question and the purpose were searched. We searched lines from those selected articles and translated the lines into Finnish, summarized and categorized them. All articles were numbered in order to traceability.</p> <p>The results showed that young people's experiences about content of sex education and the way sex education is delivered, should be developed. The teaching methods and knowledge should be paid attention to. It's seems that young people want sex education to be more versatile and high quality. It's seems that young people experience the content of sex education together with sex educator's positive attitude of considerable relevance.</p> <p>As a conclusion, the way sex education is delivered, its content and rate should be investigated in more details. It is important to develop and retrain sex educators to confirm of high quality. Sex education as a subject should be included in the Bachelor's Programme in Education and Bachelor's Programme in Public Health Nursing to ensure development of high-quality sex education programmes.</p>	
Keywords	Sexuality, young people, sex education

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Keskeiset käsitteet	2
2.1	Seksuaalisuus	2
2.2	Seksuaaliterveys	3
2.3	Nuoruus	4
2.4	Kouluterveydenhuolto	4
3	Tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymys	5
4	Menetelmät ja aineisto	6
4.1	Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu	6
4.2	Opinnäytetyön aineisto	8
4.3	Aineiston analyysi	9
5	Tulokset	11
5.1	Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällön ja seksuaalikasvattajan positiivisilla ominaisuuksilla olevan merkitystä	11
5.1.1	Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällön positiivisena asiana	12
5.1.2	Seksuaalikasvattajan ystävällisyys, helposti lähestyttävyyys ja luontevuus sekä avoin vuorovaikutus koetaan positiivisena asiana	12
5.2	Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällössä ja toteutuksessa olevan kehitettävää	12
5.2.1	Nuoret tyytymättömiä seksuaalikasvatuksen laatuun ja oppitunnit koetaan epämukavina	13
5.2.2	Seksuaalikasvattajien toiminnassa ja seksuaalikasvatuksen ajoituksessa on puutteita	14
5.2.3	Seksuaalikasvatuksessa käytettäviin opetusmetodeihin ja taitoihin tulisi kiinnittää enemmän huomioita	15
5.2.4	Nuoret toivovat seksuaalikasvatuksen olevan monipuolisempaa ja laadukkaampaa	16
6	Pohdinta	16
6.1	Tulosten tarkastelu	16
6.2	Eettisyys opinnäytetyössä	17
6.3	Luotettavuus opinnäytetyössä	18
6.4	Johtopäätökset	19
6.5	Jatkotutkimusehdotukset	20
	Lähteet	21

Liitteet

Liite 1. Esimerkki pääluokan muodostamisesta

Liite 2. Luokkataulukko

Liite 3. Artikkelitaulukko

1 Johdanto

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2017 lopussa Suomessa oli yhteensä 2276 toiminnassa olevaa peruskoulua. Oppilaita vuonna 2017 oli peruskouluissa yhteensä 539 600 oppilasta. Peruskoulu käsittää esiopetuksen, ala- ja yläkoulut. (Suomen virallinen tilasto 2017.) Lokakuussa 2009 Helsingissä oli koulu- ja opiskeluterveydenhuollon piirissä yhteensä 46 171 peruskoululaista. Helsingissä yhtä kouluterveydenhoitajaa kohden on keskimäärin 558 oppilasta. Valtakunnallinen suositus on 600 oppilasta/terveydenhoitajaa. Kouluterveydenhoitajien mitoitus oppilaita kohden on hieman alhaisempi kuin valtakunnallinen suositus verrattuna koulukuraattori- ja koulupsykologitoimintaan. (Vismanen 2011.)

Opinnäytetyö on toteutettu osana seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämistä (SELI) koskevaa hanketta. Seksuaalisuus on tärkeä osa ihmisen yleistä hyvinvointia. Sen huomioiminen muun terveyden edistämisen yhteydessä lisää kokonaisvaltaista hyvinvointia. Seksuaalisuuden puheeksi ottamisen valmius tulee olla kaikissa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja nuorisotyön sekä kasvattamisen kohtaamisissa asiakkaiden kanssa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017a.) Nuoret, sekä myös lapset ovat seksuaaliterveyden parantamiseen liittyen ratkaisevassa asemassa. Lasten ja nuorten on saatava tietoa seksuaalisuuden riskeistä sekä seksuaalisuudesta oppiakseen suhtautumaan seksuaalisuuteen positiivisesti ja vastuullisesti. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010: 3.)

Nuorten seksuaaliterveyttä voidaan pitää varsin hyvänä Suomessa ja sen kehitystä positiivisena. Nuorten hyvinvointia lisääviä tekijöitä ovat riskien kartoittamisen ja varhaisen puuttumisen lisäksi nuorten voimavaroja tukevat yhteiskunnalliset ennalta ehkäisevät ratkaisut, jotka tuottavat parhaan tuloksen nuorten seksuaaliterveyden edistämiseksi. Nuori tarvitsee hyvää ja oikeisiin kysymyksiin oikealla tavalla vastaavaa seksuaalikasvatusta sekä laadukkaita, nuorisolle ystävällisiä terveystalvueluita. Seksuaaliterveyden edistämistyön kehittämässä on tärkeää ottaa nuoria aktiivisesti mukaan heille suunnattujen terveystalvueluiden tai koulun seksuaaliopetuksen kehittämiseen, koska näin saadaan arvokkaita, aikuisille usein uusia näkökulmia ja ideoita. (Kuorti – Halonen 2018:873-879.)

Vuoden 2017 Terveyden ja hyvinvoinninlaitoksen tuottaman kouluterveyskyselyn tulosten perusteella noin 20 prosenttia 8. ja 9. luokan oppilaista on ollut sukupuoliyhdyntässä. Lukion 1. ja 2. vuosiasteen opiskelijoista sukupuoliyhdyntässä on ollut vajaat 40 prosenttia. Ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista sukupuoliyhdyntässä on ollut noin 60 prosenttia. Lisäksi ilman mitään ehkäisymenetelmää viimeisimmässä yhdynnässä olleita perusopetuksen 8. ja 9. luokkalaista on ollut noin 11 prosenttia, lukion 1. ja 2. vuosiasteen opiskelijoista reilu viisi prosenttia ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista noin seitsemän prosenttia. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

2 Keskeiset käsitteet

2.1 Seksuaalisuus

Seksuaalisuus Maailman terveysjärjestön (WHO) määritelmän mukaan on laaja käsite. Seksuaalisuus on keskeinen ja luonnollinen osa ihmisen kehitystä kaikissa elämän vaiheissa ja se käsittää sekä fyysisiä, psyykkisiä että sosiaalisia tekijöitä. Seksuaalisuus käsittää sukupuolen, sukupuoli-identiteetin sekä sukupuoliroolit, seksuaalisen suuntautumisen, erotiikan, mielihyvän, sukupuolisuhteet ja lisääntymisen. Seksuaalisuuteen vaikuttavat muun muassa biologiset, psykologiset, eettiset sekä uskonnolliset tekijät. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010:16.)

Keskeinen osa ihmisen itsemääräämisoikeutta ovat seksuaalioikeudet. Seksuaalioikeudet tarkoittavat oikeutta tehdä omaan terveyteen, kehoon, seksuaalisuuteen ja lisääntymiseen liittyvät päätökset ilman syrjintää, pakottamista tai väkivaltaa. Seksuaalioikeudet kuuluvat kaikille ja ovat samat riippumatta seksuaalisuudesta, lisääntymiseen liittyvistä valinnoista, sukupuolesta, perhesuhteista tai iästä. (Väestöliitto 2015.), (Amnesty International 2019.) Jokaisen velvollisuuksiin kuuluu kunnioittaa toisten seksuaalioikeuksia. Lisäksi seksuaalioikeuksiin kuuluu oikeus saada tietoa seksuaalisuudesta ja oikeus seksuaaliterveyspalveluihin, oikeus suojella itseään ja tulla suojelluksi sekä oikeus näkyä ja vaikuttaa. Seksuaalioikeuksia kunnioittavat seksuaaliterveyspalvelut kuuluvat kaikille yhdenvertaisesti. (Väestöliitto 2019.)

Vuonna 2016 Terveyden ja hyvinvoinninlaitos on julkaissut Sosiaali- ja Terveysministeriön toimeksiannosta seksuaali- ja lisääntymisterveyden edistämiseksi kansallisen toi-

mintaohjelman, joka on merkinä siitä, että seksuaali- ja lisääntymisterveyden kysymyksiin kiinnitetään Suomessa huomiota (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2016). Nykytutkimusten valossa näyttää siltä, että seksuaalisuuden puheeksi ottamisen osaamiseen asiakkaiden kanssa käytännön hoitotyössä tarvitaan lisää osaamista. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisilta odotetaan valmiuksia kysyä seksuaalisuuteen liittyviä asioita. Seksuaalisuuteen liittyvää keskustelun aloitetta odotetaan hoitohenkilökunnalta, ja aloitetta harvemmin tekee potilas. (Hautamäki-Lamminen 2012: 7-8.)

2.2 Seksuaaliterveys

Hyvän seksuaaliterveyden perusta on jokaisen ihmisen seksuaalioikeuksien kunnioittaminen ja myönteinen suhtautuminen seksuaalisuuteen. Seksuaaliterveydellä tarkoitetaan seksuaalisuuteen liittyvää fyysisen, emotionaalisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin tilaa (World Health Organisation 2006). Positiivinen ja kunnioittava asenne seksuaalisuuteen ja seksuaaliin suhteisiin sekä mahdollisuus turvallisiin seksuaaliin kokemuksiin on perusta hyvään seksuaaliterveyteen. Seksuaalisten oikeuksien kunnioittaminen, suojeleminen ja toteuttaminen ovat edellytyksiä hyvään seksuaaliterveyteen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2010: 16-17.) Ammatillinen, kokonaisvaltainen ja inhimillinen hoitotyö sisältää potilaan seksuaalisuuden ja seksuaaliterveyden huomioimisen. Seksuaalisuuden huomioimisen lähtökohtana on aina luottamuksellinen vuorovaikutussuhde potilaan ja hoitajan välillä, ja ilman sitä seksuaalisuuteen liittyviä asioita ja kysymyksiä on mahdotonta käsitellä. (Ryttyläinen – Valkama 2010: 7.)

Seksuaalikasvatus kuuluu seksuaaliterveyden edistämiseen (Ryttyläinen – Valkama 2010:21). Seksuaalikasvatuksella tarkoitetaan seksuaalisuuteen liittyvän tiedon, opetuksen, tunteiden, sosiaalisuuden, vuorovaikutuksen ja fyysisten näkökohtien oppimista ja palveluiden tarjoamista. Lasten ja nuorten kohdalla seksuaalikasvatuksen tavoitteena on tukea ja suojella seksuaalista kehitystä. Seksuaalikasvatus alkaa varhaislapsuudessa, ja jatkuu läpi nuoruuden sekä koko ihmisen elinkaaren ajan. Seksuaalikasvatuksen tavoitteena on antaa lapsille ja nuorille tietoa, opettaa taitoja sekä positiivisi arvoja, joiden avulla he voivat oppia ymmärtämään omaa seksuaalisuuttaan. Seksuaalikasvatus opettaa lapsia ja nuoria ottamaan vastuuta omasta seksuaaliterveydestä ja hyvinvoinnista. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2010: 19.) Seksuaalikasvatuksessa

opetetaan lasta ja nuorta kunnioittamaan henkilökohtaista koskemattomuutta, yksityiselämän suojaa ja itsemääräämisoikeutta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016: 54).

2.3 Nuoruus

Nuoruus voidaan määritellä siirtymäaikana lapsuudesta varhaisaikuisuuteen. Nuoruuden voidaan ajatella ajoittuvat ikävuosien 12-22 väliin. (Kiviranta – Munck – Koskinen – Tuulio-Henriksson 2016.) Nuoruusikään kuuluu puberteetti. Puberteetti kuvastaa nuoren fyysistä kehitystä. Puberteetin aikana seksuaalinen kehitys kiihtyy. Puberteetti kestää keskimäärin 3,5 vuotta. (Aalberg 2016.) Puberteetin aikana nuoret alkavat kiinnostua omasta muuttuvasta kehostaan ja alkavat tutkimaan ja tarkkailla omaa muuttuvaa kehoaan. Tällä on vaikutusta omaan identiteettiin. Nuoret voivat kokea tämän elämän vaiheen vaikeaksi ja myös pelottavaksi, jolloin heille olisi erityisen tärkeää uskaltaa ja voida puhua kokemuksistaan ja tuntemuksistaan. Tämän vuoksi olisi erittäin tärkeää, että kouluterveydenhoitaja kykenisi antamaan nuorelle hänen tarvitsemaansa tukea ja tietoutta seksuaalisuudesta, sillä usein nuori ei itse uskalla aloittaa keskustelua aiheesta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010: 24.)

2.4 Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuolto on tarkoitettu kaikille peruskoululaisille sekä heidän perheilleen. Kouluterveydenhuolto on maksutonta, lakisääteistä sekä perusterveydenhuollon ennalta ehkäisevää palvelua. Kouluterveydenhuoltoon kuuluu oppilaan kasvun, kehityksen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Lisäksi kouluterveydenhuollossa tuetaan vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukemista. Kouluterveyden huoltoon kuuluu tärkeänä osana erityisen tuen varhainen tunnistaminen sekä pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen. Kouluympäristön terveellisyyden, turvallisuuden sekä koko kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta kuuluvat myös kouluterveydenhuoltoon. Kouluterveydenhuolto tekee yhteistyötä muiden oppilashuollon toimijoiden kanssa. Terveystarkastukset ja terveysneuvonta ovat osa kouluterveydenhuoltoa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2014.) Määräaikaistarkastuksissa kouluterveydenhuolto tavoittaa kaikki koululaiset. Näissä tarkastuksissa on mahdollisuus käsitellä seksuaaliter-

veyteen liittyviä asioita. (Kuortti – Halonen 2018: 875.) Seksuaaliterveys- ja raskauden ehkäisyneuvonta kuuluu neuvola ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluihin (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016: 49).

Kouluterveydenhuollossa annetaan nuorille terveysneuvontaa. Terveysneuvonta on näyttöön perustuvaa tietoa, jota voidaan toteuttaa yksilöllisesti, ryhmässä ja yhteisöllisesti. Terveysneuvonnan tavoitteena on tukea asiakkaan voimavarojen vahvistamista ja vastuun ottamista omasta terveydestä. Terveysneuvonnalla pyritään mahdolliseen käyttäytymisen muutokseen, mikä tapahtuu vaiheittain. Terveysneuvontaa toteutetaan yhteistyössä lapsen, nuoren ja perheen kanssa yksilöllisen tarpeen sekä kehitysvaiheen mukaan. Terveysneuvonnassa tavoitteet analysoidaan ja muokataan lapsen sekä perheen voimavarojen mukaisiksi osatavoitteiksi. Tavoitteet ja keinot tavoitteiden saavuttamiseksi kirjataan selkeästi ylös. Kouluterveydenhuollossa toteutettava terveysneuvonta on kannattavaa toteuttaa terveystiedon opetuksen yhteydessä. Terveysneuvonnan on todettu olevan tehokkaampaa, jos siinä käytetään eri viestinnän kanavia ja sitä toteuttavat samanaikaisesti eri ammattiryhmät. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017b.)

Terveystietoa opetetaan nuorille omana oppiaineena 7. luokasta lähtien (Edu.fi). Seksuaalikasvatusta annetaan terveystiedon tunneilla. Sekä biologian että uskonnon tunneilla puhutaan myös seksuaalisuudesta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018.)

3 Tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymys

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata kirjallisuuden mukaan, millaisia kokemuksia nuorilla on koulussa annetusta seksuaalikasvatuksesta. Opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa uutta tietoa terveydenhoitotyön ammattilaisille nuorten seksuaalisuudesta ja siitä, kuinka nuoret kokevat saavansa seksuaalikasvatusta.

Opinnäytetyöstä voivat hyötyä terveydenhoitajaopiskelijat, terveydenhoitajat kouluissa kuin muissakin työyksiköissä. Työstä voivat hyötyä myös nuoret sekä heidän läheisensä. Opinnäytetyön tuloksia voivat mahdollisesti hyödyntää kunnan palveluntuottajat.

Opinnäytetyössä tullaan etsimään vastauksia seuraavaan tutkimuskysymykseen:

Millaisia kokemuksia nuorilla on koulussa annetusta seksuaalikasvatuksesta kirjallisuuden mukaan?

4 Menetelmät ja aineisto

4.1 Tutkimusmenetelmä ja aineiston keruu

Opinnäytetyö toteutettiin kuvailevana, narratiivisena kirjallisuuskatsauksena keskittyen aiheen kannalta uusimpaan näyttöön perustuvaan tietoon ja kirjallisuuteen. Narratiivisen kirjallisuuskatsauksen tehtävänä on kuvata aiheesta jo aiemmin tehtyä tutkimusta. Jatkotutkimuksen kannalta narratiivinen kirjallisuuskatsaus on kuvaileva tiivistelmä kiinnostuksen kohteena olevasta asiasta. (Stolt – Axelin – Suhonen 2016: 9.) Opinnäytetyön kirjallisuuskatsauksessa voidaan käyttää lehtiartikkeleita, tutkimusselosteita ja muita tieteellisesti sekä uskottavuudeltaan relevantteja julkaisuja. Tarkoituksena on kirjallisuuskatsauksen avulla opinnäytetyössä näyttää näkökulmia siitä, miten aihetta on aikaisemmin tutkittu ja miten opinnäytetyö liittyy jo olemassa oleviin tutkimuksiin. (Hirsjärvi – Remes – Sajavaara 2015: 121.)

Kirjallisuuskatsauksessa tarkoituksena on luoda kokonaiskuva aiemmasta tehdystä tutkimuksesta aiheeseen. Kirjallisuuskatsauksella on viisi vaihetta: Katsauksen tarkoituksen ja tutkimusongelmien määrittäminen, kirjallisuushaku ja aineiston valinta, tutkimusten arviointi, aineiston analyysi ja synteesi sekä tulosten raportointi. (Niela-Vilén – Hamari 2016: 23.)

Kirjallisuuskatsauksen tarkoituksen ja tutkimusongelman määrittäminen on tärkeä ja ensimmäinen vaihe projektissa. Kun kirjallisuuskatsauksen tarkoitus on määritetty, antaa se pohjan koko prosessille. Tutkimusongelmien tai –kysymyksien tulee olla relevantteja ja fokuoituneita, jolloin on mahdollista löytää tarpeeksi tietoa aiheesta helpommin. Ennen tutkimuskysymysten muodostamista tulee tehdä kirjallisuushakuja, jolloin saadaan tietoon, onko olemassa kirjallisuutta aiheesta koskien. (Niela-Vilén – Hamari 2016: 24-25.)

Kirjallisuushaku ja aineiston valinta ovat prosessin toinen vaihe. Tässä vaiheessa tehdään varsinaisia hakuja sekä kirjallisuuden valintaprosessi. Kirjallisuushaku on koko kirjallisuuskatsauksen työläin osuus. Hakuja tehdessä tulee tehdä hyviä muistiinpanoja hakusanoista ja sivustoista, jolloin voidaan pois sulkea jo käsitellyt aineistot ja samalla

löydetään käytetyt aineiston helpommin. Systemaattisessa kirjallisuushaussa on tarkoitus löytää tutkimuskysymyksiin vastaavaa materiaalia. (Niela-Vilén – Hamari 2016: 25-28.) Aineistoa kerättiin käyttämällä hoito- ja terveystieteellisiä tietokantoja Cinahl, PubMed sekä Medic ja keräämällä aineistoa manuaalisella haulla tutkimalla hoito- ja terveystieteellisiä lehtiä sekä käyttämällä Google Scholar- hakukonetta. Tiedonhakuja kuvataan taulukossa 1. Hakujen valinnassa vaikuttivat sisäänottokriteerit, mitkä kuvataan taulukossa 2.

Taulukko 1. Tiedonhaku

Tietokanta	Hakusanat	Rajaukset	Tulokset	Otsikon perusteella valitut	Tiivistelmän perusteella valitut	Koko tekstin perusteella valitut
Cinahl	Sex education Experience Young people	2002-2018	51	2	2	2
	Adolescents Sex education School nursing		52	0	0	0
Medic	Nuor* Seksuaali* Kokemu*	-	5	1	1	1
Manuaalinen haku (lähde- luettelot, Google Scholar)	Young people's experience of sex education Young people Sex education experience	2002-2018		9	5	5

Taulukko 2. Tutkimusten sisäänottokriteerit

Sisäänottokriteerit	<ul style="list-style-type: none"> • Suomenkielinen tai englanninkielinen tutkimus • Tieteellinen tutkimus, joka vähintään julkaisupaikan taso 1 • Julkaisuvuosi 2002-2018 • Tutkimus koski nuorten kokemuksia seksuaalikasvatuksesta
---------------------	---

Tutkimusten arviointi on kirjallisuuskatsauksen kolmas vaihe. Tässä vaiheessa arvioidaan hakuprosessin perusteella valittuja tutkimuksia. Arvioinnissa on tarkoituksena tutkia löydettyjä tutkimuksia ja etsiä niistä parhaimmat aineistot tiedon kattavuuden sekä tulosten edustavuuden näkökulmasta. Arvioinnissa on myös tärkeä tutkia, kuinka sopivaa tutkimusten tieto on omien tutkimusongelmien ja –kysymysten näkökulmasta. (Niela-Vilén – Hamari 2016: 28-30.) Löydetyt aineistot käytiin läpi kokonaisuudessa yhdessä. Artikkelien luotettavuutta tutkittiin muun muassa laittamalla kyseisen lehden tiedot julkaisufoorumiin. Julkaisufoorumin kautta saadaan selville, kuinka luotettava kyseinen lehti on. (Julkaisufoorumi.) Tähän opinnäytetyöhön valittiin vähintään tason 1 julkaisuja sekä yksi Pro gradu, joka hyväksyttiin opinnäytetyön ohjaavalla lehtorilla.

Neljäntenä vaiheena kirjallisuuskatsauksessa on aineiston analyysi ja synteesi. Niiden tarkoituksena on järjestää ja tehdä yhteenvetoa valittujen tutkimusten tuloksista. Analyysimenetelmä riippuu siitä, onko tutkimus laadullinen vai määrällinen. Ensimmäiseksi analyysissä kuvattiin tutkimuksen tärkeä sisältö, eli kirjoittajat, julkaisuvuosi ja –maa sekä lehden nimi ja artikkelin nimi. Sen jälkeen kirjoitettiin tutkimuksen menetelmä ja aineisto, tutkimuksen tarkoitus ja keskeisimmät tulokset. Tutkimusten yhteenveto tehtiin taulukkomuotoon, jolloin niiden tulkinta oli helpompaa. (Niela-Vilén – Hamari 2016: 30-31.)

4.2 Opinnäytetyön aineisto

Opinnäytetyön aineisto koostuu kahdeksasta (n=8) tieteellisestä tutkimusartikkelista. Artikkelit koottiin taulukkoon, mikä löytyy liitteestä numero 3. Taulukossa tutkimusartikkelit ovat numerojärjestyksessä, ja niistä on merkitty tärkeimmät tiedot (tekijät, vuosi, maa, lehti, artikkelin nimi, menetelmä, aineisto, tutkimuksen tarkoitus ja keskeiset tulokset). Tutkimusartikkelit luettiin läpi huolellisesti useaan kertaan. Tutkimusartikkeleista seitsemän (n=7) oli englanninkielisiä ja yksi (n=1) suomenkielinen. Tutkimusartikkelit

ovat tehty seuraavissa maissa: Kanada (n=2), Englanti (n=4), Suomi (n=1) ja Uusi-Seelanti (n=1).

4.3 Aineiston analyysi

Opinnäytetyössämme käytettiin induktiivista eli aineistolähtöistä sisällönanalyysiä, joka on laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmä. Sisällönanalyysiä voidaan hyödyntää monenlaiseseen analysointiin, ja sen avulla saatiin tutkittavista ilmiöistä tiivistetty kuvaus. (Tuomi – Sarajärvi 2018: 103). Opinnäytetyössämme käytetty sisällönanalyysi on erityyppinen sopiva analysointimenetelmä monitahoisten ilmiöiden tutkimiseen hoitotieteissä. Sisällönanalyysin avulla pystyttiin käsittelemään laajoja tekstimuotoisia tietoja ja hallittiin erilaisia tekstilähteiden käsittelyä. (Elo – Kyngäs: 2008: 114.) Eri tietokannoista löydettyjen aineistojen analysoinnissa keskityttiin opinnäytetyömme aiheeseen ja tutkimuskysymyksiin (Kylmä – Juvakka 2014: 117). Kokonaisuuden hahmottamiseksi ja sisäistämiseksi, löydetty alkuperäinen aineisto luettiin useamman kerran läpi huolellisesti (Elo – Kyngäs: 2008: 109). Sopivan aineiston löydyttyä aineistosta alettiin etsiä alleviivaten ilmaisia, jotka vastasivat opinnäytetyömme tarkoitukseen ja tutkimuskysymykseen. (Elo – Kyngäs 2008: 109; Kylmä – Juvakka 2014: 117.) Opinnäytetyömme tarkoitukseen ja tutkimuskysymykseen vastaavien ilmaisujen löydyttyä, ilmaiset koottiin ja käännettiin suomenkielelle erilliseen taulukkoon. Esimerkkitaulukko löytyy liitteestä numero 1. Aineisto redusoitiin eli pelkistettiin analyysitaulukoon siten, että ilmaisujen asiasisältö säilyi. Pelkistettyjen ilmaisujen sisältöön keskityttiin koko ajan, jotta ne vastasivat tutkimuskysymykseen. (Kylmä – Juvakka 2014: 117-118; Tuomi – Sarajärvi 2018: 114, 123-124.) Alkuperäisille aineistoille annetut järjestysnumerot löytyvät Artikkelitaulukosta liitteestä numero 3.

Analysoinnin toinen vaihe on aineiston klusterointi eli ryhmittely. Tässä vaiheessa aineistosta koodatut alkuperäiset ilmaukset tutkittiin, sekä aineistosta etsittiin samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia kuvaavia ilmaisia. Ilmaisut, jotka tarkoittivat samaa asiaa, luokiteltiin yhdeksi luokaksi ja nimettiin se niitä kuvaavalla käsitteellä. (Kylmä – Juvakka: 2014: 118.) Näistä ryhmistä muodostui alaluokat. Aineiston klusteroinnin jälkeen on abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. Abstrahoinnissa rajataan pois tutkimuksen näkökulmasta olennainen tieto ja muodostetaan konkreettisia käsitteitä valitun tiedon pohjalta. Abstrahoinnin avulla yhdistetään luokkia, kunnes se on aineiston sisäl-

lön kannalta mahdollista. Tällöin syntyvät yläluokat. Abstrahointia jatketaan, kunnes saadaan luotua pääluokat, jolloin saadaan vastaukset tutkimuskysymyksiin. (Tuomi – Sarajärvi 2018: 124-125.) Aineiston analyysin etenemistä on kuvattu taulukossa 3. sekä liitteissä numerot 1 ja 2.

Taulukko 3. Esimerkki analyysin etenemisestä

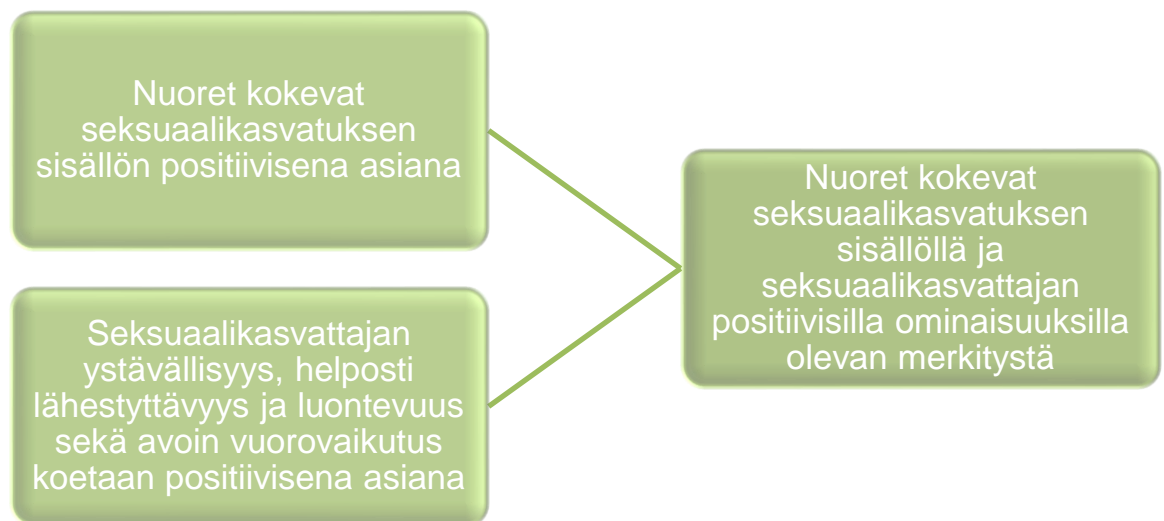
Alkuperäinen ilmaus	Käännös	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
"The most frequently proffered comment about how sexuality education could be improved was that schools should spend more time on it." 6,393	Useasti tarjottu kommentti siitä miten seksuaaliopetusta/seksuaalikasvatusta voitaisiin kehittää, oli se että siihen pitäisi käyttää enemmän aikaa.	Seksuaalikasvatusta tulisi kehittää niin, että siihen käytettäisiin enemmän aikaa.	Seksuaalikasvatuksen tulisi olla monipuolisempaa
" 'More discussion in class rather than showing a video and doing worksheets, a more personal basis'" 6,394	Enemmän keskustelua luokassa kuin videoiden näyttämistä ja tehtävien tekemistä, enemmän persoonallisia aiheita.	Enemmän keskustelua luokassa kuin videoiden näyttämistä ja tehtävien tekemistä. Enemmän persoonallisia aiheita.	
"Young people said they wanted more 'practical work' ""6,394	Nuoret sanovat haluavansa enemmän käytännön töitä	Nuoret haluavat enemmän käytännön töitä.	

5 Tulokset

Opinnäytetyössämme aineistona käytetyt alkuperäiset tutkimusartikkelit löytyvät liitteestä numero 3. Alkuperäiset tutkimusartikkelit on numeroitu, ja tulososassa viitataan tutkimusartikkeleihin numeroiden avulla. Myös alkuperäisten tutkimusartikkeleissa olevat sivunumerot löytyvät myös samaisesta liitteestä. Sivunumeroihin viitataan myös lähdeviittauksissa.

5.1 Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällön ja seksuaalikasvattajan positiivisilla ominaisuuksilla olevan merkitystä

Kirjallisuuskatsauksen tulosten perusteella nuoret kokivat merkityksellisinä seksuaalikasvatuksen sisällöt ja seksuaalikasvattajan positiiviset ominaisuudet. Tulos sisälsi nuorten positiivisen kokemuksen seksuaalikasvatuksen sisällöstä ja positiivisen kokemuksen seksuaalikasvattajan ystävällisyydestä, helposti lähestyttävyydestä ja avoimesta vuorovaikutuksesta.

Kuvio 1. Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällön ja seksuaalikasvattajan positiivisilla ominaisuuksilla olevan merkitystä

5.1.1 Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällön positiivisena asiana

Nuoret arvioivat seksuaalikasvatuksen olevan erinomaista tai hyvää (1:8). Erityisesti nuoret kokivat hyödyllisiksi ja tarpeellisiksi erilaiset näytteet, kuten terveystiteet ja kondomit. (8:39). Koulun seksuaaliopetus koettiin olevan kattavaa, suunnitelmallista ja monipuolista (8:45). Nuoret raportoivat olevansa samaa mieltä tai vahvasti samaa mieltä siitä, että koulussa saatu seksuaalikasvatus piti sisällään aiheita, mitkä olivat nuorten mielestä kaikkein kiinnostavimpia. (1:8). Nuoret näkivät teemapäivän sekä seksuaali- ja parisuhdeopetus kokonaisvaltaisemmin (2:381).

5.1.2 Seksuaalikasvattajan ystävällisyys, helposti lähestyttävyyys ja luontevuus sekä avoin vuorovaikutus koetaan positiivisena asiana

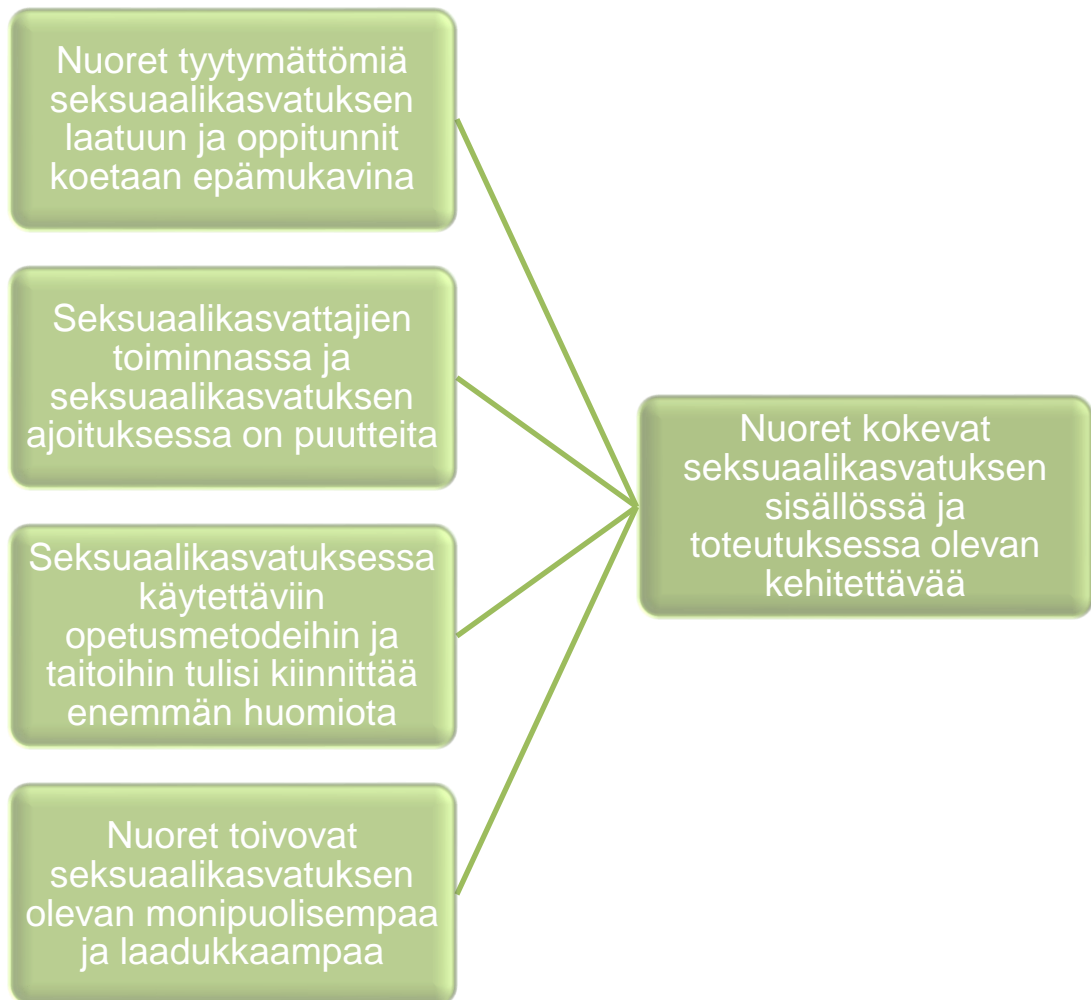
Nuoret kokivat, että heillä oli mahdollisuus kysyä mitä tahansa kysymyksiä seksuaali- ja parisuhdeoppitunneilla. He kokivat myös, että heillä oli mahdollisuus keskustella omista näkemyksistään. (3:375.) Nuoret kertoivat teemapäivän tärkeäksi asiaksi vuorovaikutuksen kouluterveydenhoitajan kanssa (2:380).

Nuoret kokivat, että heidän ja vertaiskasvattajien välillä oli hyvä kunnioitus (5:10). Nuoret nostivat esille, että terveydenhoitajan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla on suuri merkitys seksuaalikasvatuksen toteutumiselle ja onnistumiselle. Henkilökohtaisilla ominaisuuksilla nuoret kuvasivat ystävällisyyttä ja helposti lähestyttävyyttä. Nuoret painottivat, että terveydenhoitajan tulisi olla sinut oman seksuaalisuutensa kanssa. Tämä toi luontevuutta seksuaalikasvatustilanteisiin. Terveydenhoitajan ujostelu ja häveliäisyys oli koettu nolona asiana. (8:40.)

5.2 Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällössä ja toteutuksessa olevan kehitettävää

Kirjallisuuskatsauksen tulosten perusteella nuoret kokivat, että seksuaalikasvatuksen sisällössä ja toteutuksessa olisi kehitettävää. Tulos sisälsi nuorten tyytymättömyyden seksuaalikasvatuksen laatuun ja kokemuksen oppituntien epämieluisuudesta, kokemuksen puutteellisesta seksuaalikasvattajien toiminnasta ja seksuaalikasvatuksen ajoit-

tuksesta, kokemuksen siitä, että seksuaalikasvatuksessa käytettäviin opetusmetodeihin ja taitoihin tulisi kiinnittää enemmän huomioita sekä nuorten toivomukset seksuaalikasvatuksen olevan monipuolisempaa ja laadukkaampaa.

Kuvio 2. Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällössä ja toteutuksessa olevan kehitettävää

5.2.1 Nuoret tyytymättömiä seksuaalikasvatuksen laatuun ja oppitunnit koetaan epämukavina

Nuoret halusivat opettajien ymmärtävän heidän kykenemättömyys myöntää tietämättömyytensä koskien seksiä (5:6). Opettajat olivat kykenemättömiä keskustelemaan seksuaalisuudesta avoimesti ja opettajat vastasivat kysymyksiin huonosti (5:9). Nuoris-

ta oli noloa keskustella seksuaalisuuteen liittyvistä asioista tuntemiensa opettajien kanssa, ja kokivat epämiellyttäväksi, kun näkivät opettajia koulussa seksuaaliopetuksen jälkeen. Opettajiin ei aina luotettu ja opettajien puolueettomuutta epäiltiin. Opettajat moralisoivat ja tuomitsivat nuoria liittyen erilaisiin arvoihin ja siihen, että nuoret ovat seksuaalisesti aktiivisia. (5:10.) Opettajilla oli negatiivisia asenteita ja ristiriitaisia viestejä liittyen seksuaaliterveyteen (4:45).

Nuoret kokivat haavoittuvuuden tunnetta yhteisillä seksuaalikasvatuksen oppitunneilla. Miehillä esiintyi ahdistusta seksuaalisuuteen liittyvästä tietämättömyydestä ja naisilla pelkoa seksuaalisesta häirinnästä. (5:1.) Nuoret kokivat nolostumista ja epämiellyttävää tunnetta yhteisillä oppitunneilla (5:4).

Nuoret kokivat, että seksuaalikasvatusaiheiden opetus ei ollut tarpeeksi syvällistä (3:375). Nuoret kuvasivat seksuaaliterveysopetuksen olevan usein jatkuvaa toistoa, tavallista ja ei-oleellista (4:450). Nuoret kokivat, että jotkin tiedot olivat liian tavallisia. Jotkin osa-alueet käsiteltiin laajasti, kuten seksitaudit, toisia aiheita välteltiin, kuten yhdyntä (6:397). Seksuaalikasvatus ei ollut tarpeeksi yksityiskohtaista tai ymmärrettävää (6:400). Seksuaaliterveys oppitunnit koettiin liian kiireisinä (4:450). Seksuaalikasvatus arvioitiin olevan kohtalaista tai köyhää (1:8). Osa nuorista oli sitä mieltä, että seksuaalikasvatus oli heikkoa (6:394). Nuoret eivät uskaltaneet ottaa asioita oma-aloitteisesti puheeksi sen tarpeesta huolimatta (8:37).

Nuoret osoittivat yksityiskohtaisia, uusiutuvia huolia ja ongelmia, jotka liittyivät seksuaali- ja parisuhdekasvatuksen palveluiden tarjoamiseen (2:382). Nuoret raportoivat usein seksuaaliterveysopetuksen olevan lukiossa negatiivista (4:450). Opiskelijat olivat tyytymättömiä koulussa annettuun seksuaalikasvatuksen laatuun (1:8). Koulun antama opetus oli liian vähäistä (8:45). Nuoret suhtautuivat kriittisesti saamaansa seksuaaliopetukseen. Opiskelijat tuomitsivat ja olivat tyytymättömiä seksuaaliopetusta kohtaan. (7:157.) Pojilla oli enemmän negatiivisia reaktioita seksuaaliopetusta kohtaan kuin tytöillä. Pojat reagoivat enemmän negatiivisesti seksuaaliopetusta kohtaan kuin tytöt. (7:155.)

5.2.2 Seksuaalikasvattajien toiminnassa ja seksuaalikasvatuksen ajoituksessa on puutteita

Opiskelijat kokivat, etteivät halua heidän omien opettajiensa opettavan heille seksuaali- ja parisuhdeopetusta (5:11). Nuorten mielestä aineenopettajan opettama seksuaalikas-

vatus koettiin noloksi ja heille tuli tunne, että haluaisivat käpertyä piiloon tämä vuoksi (5:10). Nuorten mielestä oli tukalaa, kun omat opettajat opettivat seksuaaliopetusta (5:9).

Nuorilla oli myös kokemuksia puutteellisesta seksuaalikasvatuksesta terveydenhoitajan tarjoamana. Jotkut nuoret kertoivat, etteivät olleet saaneet lainkaan seksuaaliopetusta tai seksuaalineuvontaa omalta terveydenhoitajalta. Tämän nuoret kuvasivat suureksi puutteeksi. (8:37.) Nuoret kertoivat myös, että terveydenhoitajalla oli puutteellinen asiantuntemus aiheesta, epäselviä ohjeita, huomiotta jättämistä ja vaillinaiseksi jääneitä ohjaustilanteita. Terveydenhoitajan välinpitämättömyys ja vähäinen paneutuminen nuoren omiin huolenaiheisiin aiheutti nuorilla epävarmuutta. (8:38.)

Nuoret kokevat, että seksuaalikasvatusta opetetaan heille liian myöhään sekä liian myöhään kouluvuoden aikana (3:375,4:450). Seksuaalisesti aktiiviset nuoret halusivat kaikkia aiheita opetettavan aikaisemmalla iällä (3:375). Nuoret kertoivat, että seksuaalikasvatuksen aloitusta voisi aikaistaa, jolloin tietoa saataisiin jo ennen varsinaista murrosikää (8:51). Nuoret toivoivat tietoa raiskauksesta ja seksuaalisesta hyväksikäytöstä nuoremmalla iällä (3:375).

5.2.3 Seksuaalikasvatuksessa käytettäviin opetusmetodeihin ja taitoihin tulisi kiinnittää enemmän huomioita

Nuoret kokivat, että heidän opettajat eivät olleet hyvin koulutettuja tai hyvin valmistuneita seksuaalikasvattajia (6:401). Nuorten mielestä opettajat eivät tarjonneet tarpeeksi tietoa heille, koska pitivät opetettaviaan liian nuorina (3:376). Nuoret kaipasivat keskustelemaa ohjaustapaa saarnaavan ohjaustyylin sijaan. Tämä koettiin haittaavan viestin perillemeno. (8:40.) Lisäksi nuoret kokivat, että koulun tarjoama seksuaalikasvatus toteutettiin perinteisenä luokkamutoisena opetuksena (8:45). Nuoret suosivat mieluummin aktiivisempia opetusmetodeja kuten ryhmäkeskusteluja (6:394). Toiminnallista teemapäivää pidettiin ensisijaisena opetustapana (2:380).

5.2.4 Nuoret toivovat seksuaalikasvatuksen olevan monipuolisempaa ja laadukkaampaa

Nuorten mielestä seksuaalikasvatusta tulisi kehittää niin, että siihen käytettäisiin enemmän aikaa (6:393). Nuorilla on tarve saada enemmän yksityiskohtaisempaa tietoa palveluista ja ehkäisystä (3:375). Nuorilla myös tarve saada enemmän yksityiskohtaisempia kuvia koulussa käytettyihin seksuaaliopetusmateriaaleihin (7:157). Nuoret kertovat haluavansa saada enemmän käytännön töitä. Esimerkiksi enemmän keskustelua luokassa, kuin videoiden näyttämistä ja tehtävien tekemistä. Nuoret toivoivat enemmän persoonallisia aiheita. (6:394.)

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu

Opinnäytetyömme kirjallisuuskatsauksen tulosten perusteella selvisi, että nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällössä ja toteutuksessa olevan kehitettävää. Lisäksi näyttää siltä, että nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällöllä ja seksuaalikasvattajan positiivisilla ominaisuuksilla olevan merkitystä. Tulosten perusteella voidaan pohtia, sisältyykö esimerkiksi terveydenhoitajakoulutuksessa riittävästi opintoja nuorten seksuaalikasvatuksesta ja seksuaaliterveyden edistämisestä. Tutkimusaineistossa nousi esille seikka, että nuoret eivät halunneet omien opettajiensa opettavan seksuaalikasvatusta. Seksuaalikasvattajan on päivitettävä tietoaan, taitojaan sekä asenteitaan, koska maailma ja tieto muuttuvat koko ajan. Jotta jokainen nuori voi tehdä hyviä päätöksiä oman seksuaaliterveytensä hyväksi, on tietoa myös oltava riittävästi tarjolla. (Bildjuschinkin 2015: 4.) Tästä voisimme päätellä, että tällöin erityisesti koulu- ja opiskeluterveyden huollossa toimivan terveydenhoitajan rooli korostuu seksuaalikasvattajana ja seksuaaliterveyden edistäjänä.

Tuloksia tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon se, että opinnäytetyössämme käytetty alkuperäisaineisto oli suurimmalta osin muualta kuin Suomesta. Vain yksi tutkimusartikkeli on tehty Suomessa. Tällöin tutkimuksen tuloksia ei suoranaisesti voi yleistää Suomen nuorten tilanteisiin ja Suomen tilanteeseen. Myös tuloksia tarkasteltaessa tu-

lee huomioida se, että opinnäytetyössämme alkuperäistutkimuksia löytyi vain kahdeksan, jolloin tuloksia tulee tarkastella oikeissa mittasuhteissa.

Aikaisemmankin tutkimusnäytön perusteella nuoret tarvitsevat hyvää, oikeisiin kysymyksiin oikealla tavalla vastaavaa seksuaalikasvatusta. Lisäksi nuoret tarvitsevat laadukkaita ja nuorisolle sopivia terveystalvaeluita. Seksuaalikasvatuksen sisältö ja laatu riippuvat seksuaalikasvattajan tietotaidosta ja motivaatiosta. Sosiaali- ja terveydenhoitoalan ammattilaisten tulee ottaa seksuaalisuuteen liittyvät asiat puheeksi koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa. (Kuortti – Halonen 2018: 873,875.)

6.2 Eettisyys opinnäytetyössä

Opinnäytetöiden ja tutkimusten tekemisessä eettisyys on tärkeässä keskiössä. Opinnäytetyötä tehdessä tutkimuseettisiä kysymyksiä on ratkottu tutkimusprosessin eri vaiheissa. (Kylmä – Juvakka 2014: 137.) Opinnäytetyö toteutettiin Suomen opetus- ja kulttuuriministeriön ylläpitämän tutkimuseettisen neuvottelukunnan keskeisiä hyvän tieteellisen käytännön ohjeita noudattaen (Tutkimuseettinen neuvottelukunta). Molemmat opinnäytetyön tekijät vastasivat omalta osaltaan hyvän tieteellisen käytännön ohjeiden noudattamisesta ja rehellisyydestä sekä huolellisuudesta (Kuula 2011: 35), (Varantola – Launis – Helin – Spoof – Jäppinen 2012: 7).

Kirjallisuuskatsauksena toteutettu opinnäytetyömme perustui muiden tekemiin tutkimuksiin ja sen vuoksi lähdeviittausten oikein merkitsemiseen ja siteerauksiin keskityttiin tarkasti. Asianmukaisesti tehdyillä lähdeviitauksilla kunnioitettiin alkuperäisen tekstin kirjoittajaa. (Kuula 2011: 38.) Opinnäytetyön eri vaiheiden arvioinnissa ja tuloksia esittäessä keskityttiin huolellisuuteen ja tarkkuuteen virheiden minimoimiseksi (Varantola ym. 2012: 6). Opinnäytetyö tarkistettiin Turnitin plagioinnin tunnistusjärjestelmässä, jonka avulla varmistettiin oikein tehdyt lähdeviitaukset. Turnitin kautta saatu yhtäläisyysprosentti oli 19 prosenttia lähdeluettelon kanssa, ja ilman lähdeluetteloä 12 prosenttia. Opinnäytetyössä ei haastateltu ihmisiä, joten erillisiä tutkimuslupia ei tarvinnut hankkia.

6.3 Luotettavuus opinnäytetyössä

Opinnäytetyömme on tehty hyvää tieteellistä käytäntö noudattaen, jonka avulla varmistettiin luotettavuus ja tulosten uskottavuus (Kuula 2011: 34-35). Luotettavuutta tarkasteltiin koko opinnäytetyöprosessin aikana, eri vaiheissa luotettavuuden lisäämiseksi (Elo – Kääriäinen – Kanste – Pölkki – Utriainen – Kyngäs 2014:1). Opinnäytetyön aineistoksi valitut tutkimusartikkelit olivat tieteellisiä, ja niiden julkaisukanavien taso varmistettiin Julkaisufoorumissa, jossa suomalainen tiedeyhteisö arvioi tieteellisten tutkimusten laatua ja tasoluokitusta. Aineistoksi valituista tutkimusartikkeleista tarkistettiin julkaisufoorumin kautta seitsemän artikkelia, ja ne olivat tasoluokitukseltaan 1 (=perustaso) tai tätä suurempia. Yksi aineistoon valittu tutkimus oli pro-gradu, jonka käytettävyyttä varmistettiin opinnäytetyön ohjaavalta lehtorilta. Tämä voi vaikuttaa tutkimuksen luotettavuuteen, sillä pro gradu – tutkimuksia ei yleensä suositella lähteeksi, sillä yleensä ne ovat tekijänsä ensimmäisiä tieteellisiä töitä. (Kankkunen – Vehviläinen-Julkunen 2017: 93.)

Aineistoksi valituista kahdeksasta tutkimusartikkelista seitsemän oli englanninkielisiä. Käännöstyö tehtiin yhdessä virheiden minimoimiseksi, yhdessä työskentelyllä haluttiin varmistaa myös asiasisällössä pysyminen. Tutkimusartikkelit valittiin opinnäytetyöhön asettamalla artikkeleille valintakriteerit, jotka löytyvät taulukosta 2 Tutkimusten sisääntokriteerit. Kaikki tutkimusartikkelit numeroitiin järjestysnumeroin ja kaikki aineistoksi valittujen artikkelien tekijä- ja julkaisutiedot on kirjattu ylös, ja ne löytyvät liitteestä numero 3 Artikkelitaulukko. Artikkeleiden numeroinnilla varmistettiin, etteivät artikkelit menneet sekaisin keskenään ja järjestysnumerointia käytettiin koko ajan analyysiä tehdessä.

Opinnäytetyön luotettavuutta tulee tarkastaa sen uskottavuuden, vahvistettavuuden, reflektiivisyyden ja siirrettävyyden näkökulmista. Uskottavuuden näkökulmasta tulee tarkastella tutkimusta ja sen tulosten uskottavuutta. (Kylmä – Juvakka 2014: 127-128.) Opinnäytetyön tulokset syntyivät vain kahdesta pääluokasta, sillä tutkimusartikkeleita aiheestamme löytyi hyvin vähän. Tästä syystä tulosten uskottavuutta tulee tarkastella oikeissa mittasuhteissa ja kriittisestikin, sillä saadut tulokset antavat melko suppean kuvan aiheesta. Tutkimuksen uskottavuutta voi vähentää myös se, että opinnäytetyön tekijät tekivät opinnäytetyön nopealla aikataululla (Kylmä – Juvakka 2014: 128). Opinnäytetyötä tehdessä tekijät olivat koko prosessin ajan tiiviisti yhteyksissä ja opinnäytetyötä tehtiin yhdessä, jolloin keskustelua sekä pohdintaa oli paljon, jotta koko opinnäy-

tetyön prosessi tulisi kuvattua mahdollisimman luotettavasti ja tulokset olisivat mahdollisimman luotettavat, sekä tulosten tulisi olla siirrettävissä muihin vastaavanlaisiin tilanteisiin. (Kylmä – Juvakka 2014: 129.)

Reflektiivisyyden näkökulmasta arvioidaan sitä, kuinka tietoinen tutkija on omista lähtökohdistaan (Kylmä – Juvakka 2014: 129). Opinnäytetyön tekijöillä kyseinen opinnäytetyö on ensimmäinen, jolloin opinnäytetyön luotettavuutta alentaa tutkijoiden kokemattomuus. Myös luotettavuutta tulee arvioida kriittisestikin sillä, suurin osa tutkimusartikkeleista oli englanninkielisiä ja molemmat opinnäytetyöntekijät arvioivat oman englanninkielen taitonsa kohtalaiseksi. Tämä on asia, mikä voi vaikuttaa artikkeleiden läpikäymiseen sekä ymmärtämiseen. Tästä syystä artikkelit luettiin useaan kertaan ja analyysiä tehtiin tiiviisti yhdessä, jolla pyrittiin minimoimaan väärinymmärryksen vaara.

Opinnäytetyötämme tehdessä useasti nousi esille kysymys siitä, mitä nuorten kokemus tarkoittaa. Useissa tutkimusartikkeleissa oli kuvattu nuorten tuntemuksia, ajatuksia ja mielipiteitä aiheesta, jolloin jouduimme pohtimaan tarkasti, milloin asia kuvasi nuoren kokemusta. Rajausta teimme sen mukaan, minkä itse koimme tarkoittavan ja kuvaavan nuoren kokemusta parhaiten. Aiheesta keskusteltiin paljon, mutta silti väärinymmärrystä on voinut tapahtua.

Tutkimusaineistoa kerättiin suurimmaksi osaksi manuaalisella haulla, jolloin tutkimusaineistoja löytyi ripotellen ja monen eri tietohaaran kautta. Tällöin oli haastavaa kuvata hakuprosessia riittävän tarkasti.

6.4 Johtopäätökset

Opinnäytetyön tulosten perusteella olemme tehneet seuraavat johtopäätökset:

1. Seksuaalikasvatuksen sisältöä ja toteutustapoja tulisi kehittää. Sisältöä tulisi monipuolistaa ja sitä tulisi tarjota nuorille jo aiemmalla iällä, ennen varsinaisen murrosiän alkua.
2. Terveystieteiden roolia seksuaalikasvattajana voisi enemmän korostaa, sillä nuoret haluaisivat seksuaalikasvatusta muun kuin oman opettajan tarjoamana.

6.5 Jatkotutkimusehdotukset

Tämän opinnäytetyön perusteella ehdotamme seuraavaa jatkotutkimusta:

1. Seksuaalikasvatuksen kehittämisen ja seksuaaliterveyden edistämiseksi, olisi hyvä tutkia seksuaalikasvatuksen toteutumista, sisältöä ja määrää Suomessa.

Lähteet

Aalberg, Veikko 2016. Puberteetti ja nuoruusikä. Lastenpsykiatria ja nuorisopsykiatria. Duodecim Oppiportti. Verkkodokumentti. <<http://www.oppoportti.fi/op/ljn00211/do>>. Luettu 24.10.2017.

Amnesty International 2019. Seksuaalioikeudet. Verkkodokumentti. <https://www.amnesty.fi/tyomme/teemat/seksuaalioikeudet/?gclid=EAlaIQobChMloOCUg7SL4QIV2eWaCh1XLwN4EAAYASAAEgL59fD_BwE>. Luettu 18.3.2019.

Bildjuschinkin, Katriina 2015. Seksuaalikasvatuksen tueksi. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. <http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129742/TYÖ2016_35_web_korjattu.pdf?sequence=5&isAllowed=y>. Luettu 23.4.2019.

Edu.fi. Terveystieto. Yleissivistävä koulutus. Verkkodokumentti. <<https://edu.fi/perusopetus/terveystieto/103/0?all103/0>>. Luettu 25.4.2019.

Elo, Satu – Kyngäs, Helvi 2008. The qualitative content analysis process. Journal of Advanced Nursing 62 (1). 107-115.

Elo, Satu – Kääriäinen, Maria – Kanste, Outi – Pölkki, Tarja – Utriainen, Kati – Kyngäs, Helvi 2014. Qualitative Content Analysis: A focus on Trustworthiness. SAGE open. January-March.1-10.

Hautamäki-Lamminen, Katja. Seksuaalisuuden muutokset syöpään sairastuessa. Tiedon tarpeet ja tiedonsaanti. Akateeminen väitöskirja. Tampereen yliopisto. Verkkodokumentti. <<https://tampub.uta.fi/bitstream/handle/10024/66885/978-951-44-8760-6.pdf?sequence=1>>. Luettu 25.4.2019

Hirsjärvi, Sirkka – Remes, Pirkko – Sajavaara, Paula 2015. Tutki ja kirjoita. 20. painos. Porvoo: Bookwell Oy.

Julkaisufoorumi. Julkaisukanavahaku. Verkkodokumentti. <<https://www.tsv.fi/julkaisufoorumi/haku.php>>. Luettu 19.3.2019.

Kankkunen, Päivi – Vehviläinen-Julkunen, Katri 2017. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Kiviranta, Tuula – Munck, Petriina – Koskinen, Sanna – Tuulio-Henriksson, Annamari 2016. Nuoruusikä ja itsenäisen elämän haasteet. Kuntoutuminen. Duodecim Oppiportti. Verkkodokumentti. <https://www.oppoportti.fi/op/ktm00070/do?p_haku=nuoruusikä#q=nuoruusikä>. Luettu 19.3.2019.

Kuortti, Marjo – Halonen, Miila 2018. Tietoa, taitoa, arvoja, asenteita! Miten nuorten seksuaaliterveyttä edistetään tehokkaimmin? Duodecim 134. 873-879.

Kuula, Arja 2011. Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. 2. painos. Jyväskylä: Bookwell Oy.

Kylmä, Jari – Juvakka, Taru 2014. Laadullinen terveystutkimus. 1.-3. painos. Porvoo: Bookwell Oy.

Niela-Vilén, Hannakaisa – Hamari, Lotta 2016. Kirjallisuuskatsauksen vaiheet. Teoksessa Stolt, Minna – Axelin, Anna – Suhonen, Riitta (toim.): Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turku: Hoitotieteen laitoksen julkaisuja, sarja A: 73. 23-34.

Ryttyläinen, Katri – Valkama, Sirpa 2010. Seksuaalisuus hoitotyössä. 1. painos. Helsinki: Edita Prima.

Stolt, Minna – Axelin, Anna – Suhonen, Riitta 2016. Erilaiset kirjallisuuskatsaukset. Teoksessa Stolt, Minna – Axelin, Anna – Suhonen, Riitta (toim.): Kirjallisuuskatsaus hoitotieteessä. Turku: Hoitotieteen laitoksen julkaisuja, sarja A: 73. 7-22.

Suomen virallinen tilasto 2017. Koulutuksen järjestäjät ja oppilaitokset. Helsinki: Tilastokeskus. Verkkojulkaisu. <http://www.stat.fi/til/kjarj/2017/kjarj_2017_2018-02-13_tie_001_fi.html>. Luettu 26.4.2019.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2016. Edistä, ehkäise, vaikuta – Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014-2020. Klemetti, Reija – Raussi-Lehto, Eija (toim.) 3. tarkennettu painos. Tampere: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. Verkkodokumentti. <<http://www.julkari.fi/handle/10024/116162>> Luettu 19.11.2017.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2014. Kouluterveydenhuolto. Verkkodokumentti. <<https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/opiskeluhoito/kouluterveydenhuolto>>. Luettu 26.10.2017.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2019. Kouluterveyskyselyn tulokset nuorilla. Perusopetus 8. ja 9. luokka, lukio, ammatillinen oppilaitos. Verkkodokumentti. <https://sampo.thl.fi/pivot/prod/fi/ktk/ktk1/summary_perustulokset?alue_0=87869&mittarit_0=187209&mittarit_1=200280&mittarit_2=199315&vuosi_2017_0=v2017#>. Luettu 18.3.2019.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2018. Lapset, nuoret ja perheet. Työn tueksi. Seksuaalikasvatus. Perusopetus. Yläluokilla. Päivitetty 20.7.2018. Verkkodokumentti. <https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/seksuaalikasvatus/perusopetus/ylaluokilla>. Luettu 25.5.2019.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2010. Maailman terveysjärjestön (WHO) Euroopan aluetoimisto ja BZqA 2010. Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa. Verkkodokumentti. <<http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/80220/039844e2-c540-4e81-834e-6f11e0218246.pdf?sequence=1>>. Luettu 12.10.2017.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017a. Seksuaalisuus puheeksi. Verkkodokumentti. <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/menetelmat/seksuaalisuus-puheeksi>. Luettu 2.11.2017.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2017b. Terveysneuvonta. Verkkodokumentti. <https://www.thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/peruspalvelut/aitiys_ja_lastenneuvola/aitiysneuvola/terveysneuvonta>. Luettu 17.11.2017.

Tuomi, Jouni — Sarajärvi, Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Uudistettu laitos. Helsinki: Kustannus Osakeyhtiö Tammi.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Hyvä tieteellinen käytäntö. Verkkodokumentti. <<https://www.tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanta>>. Luettu 24.4.2019.

Varantola, Krista – Launis, Veikko – Helin, Markku – Spoof, Sanna Kaisa – Jäppinen, Sanna (toim.) 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Helsinki: Tutkimuseettinen neuvottelukunta. Verkkodokumentti. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf>. Luettu 23.4.2019.

Vismanen, Elina 2011. Oppilashuolto Helsingissä. Odotukset, toiveet ja arjen todellisuus. Helsingin kaupungin tietokeskus. Verkkodokumentti. <https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/11_11_03_Tutkimuksia_1_Vismanen.pdf>. Luettu 12.12.2017

Väestöliitto 2015. Kirjoittajat Ilmonen, Kamomilla – Korhonen, Elina. Seksuaalioikeudet. Väestösarja 28. Helsinki. Verkkodokumentti. <http://www.vaestoliitto.fi/@Bin/5048510/vaestoliitto_seksuaalioikeudet_web.pdf>. Luettu 19.3.2019.

Väestöliitto 2019. Seksuaalioikeudet. Seksi. Nuoret. Verkkodokumentti. <<https://www.vaestoliitto.fi/nuoret/seksi/seksuaalioikeudet/>>. Luettu 19.3.2019.

World Health Organisation 2006. Sexual and reproductive health. Defining sexual health. Verkkodokumentti. <https://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/>. Luettu 4.3.2019.

Liite 1. Esimerkki pääluokan muodostamisesta

Alkuperäinen ilmaus	Käännös	Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
"And only a few students rated it as excellent or very good" 1,8	Vain muutamet opiskelijat arvioivat seksuaalikasvatuksen olevan erinomaista tai erittäin hyvää.	Seksuaalikasvatuksen arvioitiin olevan erinomaista tai erittäin hyvää	Nuoret kuvaavat seksuaalikasvatuksen sisältävän hyviä asioita	Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällön positiivisena asiana	
Nuoret olivat varsin yksimielisiä siitä, että seksuaalivalistusmateriaali on hyödyllistä ja tarpeellista: nuoret vastaanottivat erityisen mielellään erilaisia näyitteitä, kuten terveysseiteitä ja kondomeja." 8,39	-	Seksuaalivalistusmateriaali on hyödyllistä ja tarpeellista: nuoret vastaanottivat mielellään erilaisia näyitteitä, kuten terveysseiteitä ja kondomeja.			
"Koulun seksuaaliopetus oli ollut kattavaa, suunnitelmallista ja monipuolista." 8,45	-	Koulun seksuaaliopetus oli kattavaa, suunnitelmallista ja monipuolista			
".youths agreed or strongly agreed that the SHE they have received at school covered the topics in which they were most interested ." 1,8	Nuoret olivat samaa mieltä tai vahvasti samaa mieltä että koulussa saatu seksuaalikasvatus piti sisällään aiheita, mitkä olivat heidän mielestään kaikkein kiinnostavimpia.	Samaa mieltä tai vahvasti samaa mieltä siitä, että koulussa saatu seksuaalikasvatus piti sisällä aiheita mitkä olivat nuorten mielestä kaikkein kiinnostavimpia	Myönteisyys seksuaalikasvatuksessa		
"--young people saw the "drop-down" day and sex and relationship education more broadly--." 2,381	Nuoret näkivät teemapäivän sekä seksuaali- ja parisuhdeopetuksen kokonaisvaltaisemmin--.	Teemapäivän sekä seksuaali- ja parisuhdeopetus nähtiin kokonaisvaltaisemmin.			
"Students reported good, mutually respectful relationships with peer educators." 5,10	Opiskelijat raportoivat hyvästä, molempinpuolisesta kunnioituksesta vertaiskasvattajien kanssa.	Hyvä kunnioitus nuorten ja vertaiskasvattajien välillä.	Ystävällinen, helposti lähestyttävä ja luonteva seksuaalikasvattaja koettiin hyvänä asiana seksuaalikasvatuksessa		
"Nuorten mielestä terveydenhoitajan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla, kuten ystävällisyydellä ja helposti lähestyttävyydellä, oli suuri merkitys seksuaalikasvatuksen toteutumiselle ja onnistumiselle." 8,40	-	Terveydenhoitajan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla, kuten ystävällisyydellä ja helposti lähestyttävyydellä suuri merkitys seksuaalikasvatuksen toteutumiselle ja onnistumiselle.		Seksuaalikasvattajan ystävällisyys, helposti lähestyttävyyys ja luontevuus sekä avoin vuorovaikutus koetaan positiivisena asiana	Nuoret kokevat seksuaalikasvatuksen sisällöllä ja seksuaalikasvattajan positiivisillä ominaisuuksilla olevan merkitystä
"Nuoret painottivat, että terveydenhoitajan tulisi olla sinut oman seksuaalisuutensa kanssa: luontevuus helpotti seksuaalikasvatustilanteita, kun taas terveydenhoitajan ujestelu ja häveliäisyys nolotti myös nuoria." 8,40	-	Terveydenhoitajan tulisi olla sinut oman seksuaalisuutensa kanssa: Luontevuus helpotti seksuaalikasvatustilanteita, ujestelu ja häveliäisyys nolottivat myös nuoria			
"During sex and relationships education in school, I felt that I could ask any questions that I wanted to--." 3,375	Seksuaali- ja parisuhdeopittuneilla tunsin, että voisin kysyä mitä tahansa kysymyksiä joita haluaisin.	Tunne siitä, että voi kysyä mitä tahansa kysymyksiä seksuaali- ja parisuhdeopittuneilla.	Avoimella vuorovaikutuksella positiivinen merkitys seksuaalikasvatuksen		
"We had the opportunity to discuss our views." 3,375	Meillä oli mahdollisuus keskustella näkemyksistämme.	Mahdollisuus keskustella näkemyksistä.			
"--some students described the nurse-teacher interaction within the drop-down day as "spot on",--." 2,380	Jotkut opiskelijat kuvasivat kouluterveydenhoitajan vuorovaikutuksen olevan teemapäivän tärkeä asia	Vuorovaikutus kouluterveydenhoitajan kanssa oli teemapäivän tärkeä asia			

Liite 2. Luokkataulukko

Alaluokat	Yläluokat	Pääluokat
Myönteisyys seksuaalikasvatuksessa	Nuoret kokevat seksuaalikasvatuk- sen sisällön positiivisena asiana.	Nuoret kokevat seksuaalikasvatuk- sen sisällöllä ja seksuaalikasvattajan positiivisilla ominaisuuksilla olevan merkitystä.
Nuoret kuvaavat seksuaalikasvatuk- sen sisältävän hyviä asioita		
Avoimella vuorovaikutuksella positiivi- nen merkitys seksuaalikasvatukseen		
Ystävällinen, helposti lähestyttävä ja luonteva seksuaalikasvattaja koettiin hyvänä asiana seksuaalikasvatukses- sa	Seksuaalikasvattajan ystävällisyys, helposti lähestyttävyys ja luontevuus sekä avoin vuorovaikutus koetaan positiivisena asiana.	
Opettajien antama seksuaalikasvatus koetaan puutteelliseksi ja epämuka- vaksi		
Yhteiset seksuaalikasvatusoppitunnit aiheuttavat nuorissa ahdistusta, pel- koa ja epämiellyttävää tunnetta	Nuoret tyytymättömiä seksuaalikas- vatuksen laatuun ja oppitunnit koe- taan epämukavina.	
Nuorilla kokemus epäonnistuneesta seksuaalikasvatuksesta		
Nuoret tyytymättömiä seksuaalikasva- tuksen laatuun ja määrään		
Nuorten mielestä seksuaalikasvatusta annetaan liian myöhään		
Nuoret eivät halua heidän omien opettajiensa opettavan seksuaalikas- vatusta	Seksuaalikasvattajien toiminnassa ja seksuaalikasvatuksen ajoituksessa on puutteita.	
Nuorten kokemus puutteellisesta seksuaalikasvatuksesta terveydenhoi- tajan tarjoamana		Nuoret kokevat seksuaalikasvatuk- sen sisällössä ja toteutuksessa olevan kehitettävää.
Nuoret kokevat, että seksuaalikasva- tuksessa käytettävillä opetusmetodeil- la on merkitystä	Seksuaalikasvatuksessa käytettäviin opetusmetodeihin ja taitoihin tulisi kiinnittää enemmän huomiota.	
Nuoret kokevat opettajien seksuaali- kasvatusaidot puutteellisiksi		
Nuoret haluavat seksuaalikasvatuksen olevan sisällöltään monipuolisempaa ja parempaa	Nuoret toivovat seksuaalikasvatuk- sen olevan monipuolisempaa ja laadukkaampaa	
Seksuaalikasvatuksen tulisi olla moni- puolisempaa		

Liite 3. Artikkelitaulukko

Nu- mero	Tekijät,v uosi, maa	Lehti ja artik- kelin nimi	Menetelmät, aineisto	Tutkimuksen tarkoi- tus	Keskeisimmät tulokset
1.	E. Sandra Byers, Heather A. Sears, Susan D.Voyer, Jennifer L.Thurlow , Jacqueline N.Cohen, Angela D.Weaver , 2003 Kanada	The Canadian Journal of Human Sexuality An adolescent perspective on sexual health education at school and at home: I. High school students	Määrällinen tutkimus, joka toteutettiin Likert-asteisena kyselylomakkeena, missä nuorilta kysyttiin seksuaalikasvatuksen laadusta ja sen toteutumisesta. Otos: 1663 9.-12. luokkalaista 8:ssa koulussa New Brunswick:ssä Kanadassa.	Tutkimuksen tarkoituksena on arvioida opiskelijoiden asenteita ja kokemuksia seksuaaliterveysneuvonnasta koulussa ja kotona.	Suurin osa opiskelijoista ajatteli että seksuaaliterveysneuvonnan tulisi alkaa aikaisemmin kuin lukiossa. Nuoret korostivat tarvetta saada enemmän faktatietoa sekä käytännön taitoja laajasti seksuaaliterveyden aiheista. Yli puolet opiskelijoista suhtautui positiivisesti heidän viimeisimpään seksuaaliterveysopettajaan. Kaksi kolmesta arvioi, että kotona saatu seksuaaliterveysneuvonta oli hyvää tai parempaa.
2.	Kay Aranda, Lester Coleman, Nigel S Sherriff, Chris Cocking, Laetitia Zeeman, Liz Cun- ninhm. 2017. Englanti	Journal of Clinical Nursing Listening for commissioning: A participatory study exploring young people's experiences, views and preferences of school-based sexual health and school nursing	Laadullinen ja osallistava tutkimus. Tieto kerättiin 11-19 vuotiailta, 15:ta foku- soidulta ryhmäl- tä(n=74).	Tutkimuksen tarkoitus on tutkia 11-19 vuotiaiden nuorten koke- muksia, näkemyksiä ja mieltymyksiä kou- lussa annetusta ja kouluterveydenhoita- jan antamasta seksuaaliterveyskasvatuk- sesta.	Osallistavalla lähestymistavalla on tärkeä nuorten kanssa selkiyttämään sitä mitä he haluavat ja tarvitsevat suhteessa seksuaaliterveyteen Seksuaalikasvatuksen ja kouluterveydenhuollon välillä on selvä samankaltaisuus, mikä näkyy jännitteenä suunniteltaessa ja antaessa hyväksyttäviä ja soveliaita seksuaaliterveys palveluita nuorille. Tuloksena myös osallistavan lähestymistavan merkitys.
3.	C Reeves, R Whiteaker, RK Parson- age, CA Robinson, K Swale, L Bayley 2006 Englanti	Health Education Journal Sexual health services and education: Young people's experiences and preferences	Monimenetelmä- linen tutkimus, jossa yhdistetty laadullinen ja määrällinen tutkimusmenetelmä. 360, 15-16 vuoti- asta nuorta.	Tutkimuksen tarkoitus on tutkia nuorten edellytyksiä ja havain- toja seksuaaliterveys palveluista ja opetuk- sesta sekä niiden yhteydestä heidän kokemiinsa seksisuh- teisiin ja tietämykseen seksuaaliterveydestä	Seksuaalisesti aktiiviset nuoret olivat sitä mieltä, että seksuaalio- petuksen aiheet tulisi opettaa noin 6 kk aikaisemmin kuin ei-seksuaalisesti aktiiviset nuoret vastasivat. 90 % niistä nuorista, jotka pääsivät seksuaaliterveys palveluihin olivat tyytyväisiä palveluiden saata- vuuteen, vaikka vain 44 % seksuaalisesti aktiivisista miehistä ja 76 % seksuaalisesti aktiivisista naisista olivat hakeneet neuvoa. Klinikat, joissa oli ystävällinen ilmapiiri ja helppous puhua henkilökunnalle sijoittui tärkeimmäksi ominaisuudeksi listalla, joka arvio seksuaaliterveyspalvelu klinikoiden tärkeimpiä ominaisuuksia.
4.	Jo-Ann MacDon- ald, Anita	Sex Education	Laadullinen tutkimus. Tutki- mus toteutettiin	Tutkia nuorten mies- ten ja naisten näke- myksiä koskien hei-	Nuoret kohtaavat kielteisiä viestejä seksuaaliterveyteen liittyen. Positiiviset vaikutukset

	j. Gagnon, Claudia Mitchell, Giuseppe Di Meglio, Janet E. Rennick, Joseph Cox	Asking to listen: towards a youth perspective on sexual health education and needs	kolmivaiheisena tutkimuksena, tiedonmotivaation- ja käyttäytymisen mallilla.	dän seksuaaliterveyskäyttäytymisen hallitsemista.	ja onnistumiset riippuvat monista eri tekijöistä. Jos elää sellaisessa provinssissa, jossa rajoitetusti käsitellään seksuaaliterveyttä koulutuksessa ja on rajoitettu pääsy seksuaaliterveyspalveluihin, sekä ympäristössä, jossa nuorten seksuaalisuutta ei pidetä oikeutettuna, ei estänyt meidän tutkimuksen mukaan nuoria ehdottamasta ratkaisuja, joiden avulla päästä eroon/yli negatiivisesta vaikutuksesta heidän seksuaaliterveyskäyttäytymisestä.
	2011				
	Kanada				
5.	Pandora Pound, Rebecca Langford, Rona Campbell	BMJ Open What do young people think about their school-based sex and relationship education? A qualitative synthesis of young people's views and experiences	Laadullinen tutkimus. Aineisto kerätty seuraavista maista: Iso-Britannia, Irlanti, USA, Australia, Uusi-Seelanti, Kanada, Japani, Iran, Brasilia, Ruotsi Aineisto kerätty 1990-2015 välillä. Osallistujien ikä 4-19 v. kokoaikainen opiskelu, nuoret aikuiset alle 19 v (ei välttämättä kokoaikaista opiskelua), aikuiset alle 25 v.	Tutkia mitä nuoret ajattelevat/ nuorten näkemyksiä ja kokemuksia koulussa annetusta seksuaali- ja ihmissuhde opetuksesta.	Synteisistä selviää, että seksuaalisuus on nolo aihe, kouluilla on haluttomuutta tunnustaa tämä asia, ja koulut yrittävät opettaa seksuaali- ja ihmissuhdeopetusta samalla tavalla kuin muitakin oppiaineita. Nuoret raportoivat tuntevansa itsensä haavoittuviksi seksuaali – ja ihmissuhdeopetuksessa. Nuoret ilmaisivat, että eivät pitäneet siitä, että heidän oma opettajansa opetti seksuaali- ja ihmissuhdeopetusta, koska hämärtyneiden rajojen, anonyymien puutteen takia, nolouden ja huono harjoituksen vuoksi.
	2016				
	Englanti				
6.	Louisa Allen	Sex Education Vol. 5, No. 4, November 2005, pp. 389–404 'Say everything': exploring young people's suggestions for improving sexuality education	Empiirinen tutkimus, kyselylomake. Lopullinen kysely 1180 nuorelle, 15 koulua mukana. Kyselyssä selvitettiin nuorten elämäkerrallisia yksityiskohtia, osallistujien seksuaaliterveys opintojen historiaa ja "toivelista" mitä toivoisivat seksuaaliterveyskasvatuksesta/opinnoilta.	Tutkimuksen tarkoituksena tutkia/ selvittää kuinka nuoret kokevat tehokkaan seksuaaliterveyskasvatuksen	Seksuaaliterveys opintojen painopiste asetettaisiin niihin asioihin, joita kyselyyn osallistujat pitävät tehokkaina, eikä negatiivisten seksuaalisten seuraamusten vähentämiseen. Tavoittamalla nuorten kriteerit tehokkaasta seksuaaliterveyskasvatuksesta/opetuksesta ja käyttämällä tätä määrittämään sen onnistumista, saattaa se paremmin palvella nuoria huolehtimaan heidän seksuaaliterveydestä ja hyvinvoinnistaan.
	2005				
	Uusi-Seelanti				
7.	Measor, Lynda	Sex education. Vol. 4, No 2, July 2004 Young people's views of sex education: gen-	Tietoa on kerätty kolmesta eri tutkielmasta vuosilta 1984, 1998 ja 2003. Tietoa kerättiin yleisillä paikoilla; Peruskouluissa, luokkahuoneissa	Tutkimuksen tarkoituksena on ymmärtää enemmän nuorten näkemyksiä seksuaalikasvatuksesta ja heidän seksuaalisuudesta. Jokaisessa kolmessa tutkimuksessa prioriteettina oli	Pyrkii osoittamaan, että asenteen tietoon ja tietämykseen vaihtelevat sukupuolen mukaan. Tutkimuksen mukaan seksuaalikasvatukseen ei ole ollut samanlaista mahdollisuutta kaikissa perheissä. Pojat ja tytöt altistuivat erityyppisille kokemuksille, joten tieto sek-
	2004				

		der, information and knowledge Englanti	seksuaalikasvatuksen yhteydessä, nuorten työpaikoilla ja terveysasemilla.	ymmärtää nuorten ihmisten näkemyksiä ja nuorten epävirallisia kulttuureja yhteydessä seksiin ja seksuaalikasvatukseen. Tämä tutkimus esittää tietoa sukupuolesta, tietämyksestä suhteessa seksuaalisuuteen.	suaalisuudesta ja viestit halukkuudesta myöskin vaihtelivat. Koti ja läheiset suhteet vanhempiin erityisesti äiteihin, on tärkeää monelle, ei kuitenkaan kaikille,
8.	Kolari Tuula 2007. Suomi	Nuorten kokemuksia kouluterveydenhoitajan toteuttamasta seksuaalikasvatuksesta. Pro gradu-tutkielma	Tutkimusaineisto: 40 vapaaehtoista toisen asteen oppilaitoksessa opiskelevaa 18 vuotta täyttäneitä nuorta kolmesta eri Kanta-Hämeen alueen lukiosta ja ammatillisesta oppilaitoksesta..	Tarkoitus tutkia nuorten kokemuksia ja kehittämisehdotuksia kouluterveydenhoitajan antamasta seksuaalikasvatusta. Tutkimuksessa otettiin selvää myös, mikä on nuorten lähiympäristön osuus seksuaalikasvatuksesta.	Nuoret olivat sitä mieltä, että selkeän ja varman tiedon antaminen on merkittävä osa terveydenhoitajan ammattitaitoa. Terveydenhoitajan tulisi hallita tiedollisesti seksuaalikasvatuksen liittyvät asiat. Tiedollinen asiantuntemus tärkeintä terveydenhoitajan antamassa seksuaalikasvatuksessa. Nuoret halusivat selkeitä ja yksityiskohtaisia toimintaohjeita. Terveydenhoitajan henkilökohtaisilla ominaisuuksilla, kuten suuri merkitys seksuaalikasvatukseen. Nuoret toivoivat arvostavaa ja tasavertaista suhtautumista.